

Uitspraak termijn van wisseling accountantskantoor 2019

Ons kenmerk: 18-043

Datum: 28 mei 2018

Geachte [directeur bestuurder],

Bij brief van 12 december 2017, ontvangen op 18 december 2017, heeft u de Commissie Governancecode (hierna: de Commissie) verzocht om uitspraak te doen over de termijn van wisseling van accountantskantoor door Groninger Huis.

Uw verzoek

U verzoekt de Commissie tijdelijk te mogen afwijken van de termijn van tien jaar, genoemd in artikel 5.8 van de Governancecode, waardoor het voor Groninger Huis mogelijk is om in plaats van in 2018, in 2019 een nieuwe accountant te benoemen.

Procesverloop

Op 18 december 2017 heeft de Commissie uw verzoek ontvangen en in haar vergadering van 31 januari 2018 besproken. Op 5 februari 2018 is Groninger Huis gemeld dat men zou worden uitgenodigd voor een hoorzitting. Op 16 februari 2018 is per e-mail de zittingsdatum doorgegeven. Op 2 maart 2018 bent u officieel uitgenodigd voor een hoorzitting op 16 maart 2018. Daarbij is u verzocht enkele vragen van de Commissie te beantwoorden. U hebt op 14 maart 2018 schriftelijk op de vragen van de Commissie gereageerd.

Omdat tijdens de hoorzitting van 16 maart 2018 enkele vragen niet beantwoord konden worden, heeft de Commissie u in de gelegenheid gesteld dat alsnog te doen. De Commissie heeft deze vragen in een e-mail van 21 maart 2018 verwoord en om onderbouwing gevraagd aan de hand van stukken. Op 27 maart 2018 hebt u op de vragen gereageerd en stukken overgelegd. In haar vergadering van 11 april 2018 heeft de Commissie deze nadere reactie besproken, hetgeen leidde tot het voorleggen van een vraag met betrekking tot de termijn van de huidige accountant. Daarop heeft u op 16 mei 2018 schriftelijk gereageerd.

Toetsingsverzoek

U voert samengevat namens Groninger Huis de volgende argumenten aan als reden voor afwijking van artikel 5.8 van de Governancecode:

- U ging er tot eind 2017 van uit dat per 1 januari 2019 de benoeming van een nieuwe accountant voor Groninger Huis geregeld moest zijn. In dit kader vermeldt u dat het kabinet te kennen had gegeven woningcorporaties vanaf 1 januari 2018 te willen aanmerken als organisaties van openbaar belang (hierna: OOB). Deze status zou betekenen dat de Governancecode niet meer van toepassing zou zijn voor Groninger Huis en dat de verplichting om vanaf 1 januari 2018 een nieuwe accountant te hebben niet zou gelden. Hierbij hebt u ook gesteund op het advies van de externe accountant [naam accountant B]. Dat u in deze veronderstelling verkeerd blijkt volgens u uit het verslag van de vergadering van de Raad van Commissarissen van 7

juni 2017. U motiveert dit standpunt tevens met een verwijzing naar NBA Alert 38 Kantoorroolatie van 3 februari 2016.

Kort voor de jaarwisseling bleek dat de OOB-status voor woningcorporaties niet per 1 januari 2018 zou ingaan, maar verschoven zou worden naar, waarschijnlijk, 1 januari 2019. Hierdoor deed zich onverwacht de situatie voor dat Groninger Huis met spoed op zoek zou moeten naar een nieuwe accountant.

- Als gevolg van de samenvoeging met een deel van het bezit van Steeland Wonen zijn de jaren 2016 en 2017 voor Groninger Huis extreem druk geweest. In die periode is Steeland Wonen juridisch gesplitst en zijn het woningbezit, personeel en alle verplichtingen verdeeld tussen Groninger Huis en woningstichting Wierden en Borgen uit Bedum. Per 1 januari 2017 zijn zowel Groninger Huis als Wierden en Borgen gefuseerd met één van de delen van voormalig Steeland Wonen. De samenvoeging met het bezit van Steeland Wonen per 1 januari 2017 heeft veel tijd, energie en geld gekost. Het voortraject speelde zich af in het tweede deel van 2016. Het kostte extra veel energie om alle verhuureenheden administratief en qua automatisering te implementeren in de eigen omgeving van Groninger Huis. Na 1 januari 2017 vergden vervolgens de integratie van de processen en het inbedden van de nieuwe collega's binnen Groninger Huis een intensieve inspanning. De administratieve afwikkeling van de splitsing van de jaarrekening 2016 Steeland Wonen is tot en met de jaarrekening 2017 een extra last voor de financiële afdeling.
- U heeft in uw verzoek daarnaast uiteen gezet dat Groninger Huis volledig in het aardbevingsgebied ligt. De aardbevingsproblematiek kost veel tijd door de vele overleggen met andere corporaties in het aardbevingsgebied. Uit deze overleggen vloeien veel extra werkzaamheden voort door het verwerken van de uitkomsten en het doorrekenen van mogelijke scenario's. De versterkingsopgaven voor uw gehele erkende woningbezit en de werkzaamheden met betrekking tot de schademeldingen verhogen, naast de geïntensiveerde communicatie met huurders, de druk op uw organisatie.
- Daarbij kreeg Groninger Huis pas in december 2016 van het ministerie van BZK te horen dat zij de full variant moesten hanteren bij de marktwaarde in verhuurde staat. Dit heeft Groninger Huis veel extra geld en tijd gekost. Door al deze veranderingen heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden in de jaarrekening 2016. De taxaties, uitgevoerd door een gecertificeerde taxateur, waren in eerste instantie afgekeurd door accountant [naam accountant]. Beide partijen zijn overeengekomen om de taxaties te wijzigen. Dit heeft ertoe geleid dat er uiteindelijk uitstel voor de jaarrekening 2016 en dVi is aangevraagd. Op 30 september 2017 waren de jaarrekening en dVi gecontroleerd en gedeponerd. Dit alles heeft geleid tot erg veel extra werkdruk.
- U voert aan dat Groninger Huis de benoeming van een nieuwe accountant graag zorgvuldig wil uitvoeren. De werkwijze hiervoor is vastgelegd en zou in 2018 worden gevolgd. Daarbij stelt u dat het niet ondenkbaar is dat het aanstellen van een accountantskantoor voor de controle vanaf het kalenderjaar 2018 ook zal resulteren in hoge geoffreerde bedragen. Uit de offertetrajecten blijkt volgens u dat de grotere

accountantsbureaus niet meer voor kleinere corporaties controlewerkzaamheden willen verrichten. Verschillende corporaties hebben reeds gemerkt dat daardoor de keuze van een nieuwe accountant wordt beperkt. Nu de datum van de wisseling van accountant 1 januari 2018 blijkt te zijn, is de termijn waarbinnen dit geregeld moet worden, erg kort. Dit komt volgens u de zorgvuldigheid niet ten goede.

Het toetsingskader

Het verzoek om een uitspraak van de Commissie met betrekking tot de termijn van de accountantskantoorrotatie is een verzoek zoals bedoeld in artikel 5, lid 1, onder a van het Reglement Commissie Governancecode Woningcorporaties. Het betreft een uitspraak over een individueel toetsingsverzoek.

Artikel 5.8 van de Governancecode bepaalt onder andere dat de accountantsorganisatie voor een periode van maximaal tien jaren wordt benoemd.

Overwegingen

De Commissie heeft zich al meerdere keren uitgesproken over de maximumtermijn van accountantskantoorrotatie zoals die is bepaald in de Governancecode. Eén uitspraak betrof een toetsingsverzoek van de besturen van Aedes en van de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties (VTW). De andere uitspraken zijn gedaan naar aanleiding van een individueel toetsingsverzoek. In lijn met deze uitspraken overweegt de Commissie allereerst het volgende ten aanzien van hetgeen de Governancecode bepaalt.

De Governancecode kent twee type bepalingen: 'leg-uit'-bepalingen en 'pas-toe' bepalingen. Van het eerste type bepalingen mag onder voorwaarden worden afgeweken, van het tweede type niet. Artikel 5.8 van de Governancecode betreft een 'pas-toe'-bepaling. Hoewel 'pas-toe'-bepalingen formuleringen of begrippen kunnen bevatten die ruimte laten voor interpretatie en nadere duiding, is dat met artikel 5.8 niet het geval. In de formulering van de regel voor de benoeming van de externe accountant is geen ruimte te lezen voor een verlengingstermijn van één of meer jaren. Zoals de preambule van de Governancecode aangeeft, betreft een bepaling zoals artikel 5.8 een 'harde afspraak'.

De Commissie heeft eerder uitgesproken dat er ruimte is voor een individueel toetsingsverzoek. U doet nu namens Groninger Huis een dergelijk toetsingsverzoek.

Eerder heeft de Commissie overwogen dat, gelet op de hardheid van de maximumtermijn van tien jaren, de specifieke situatie van een corporatie dermate bijzonder dient te zijn, dat handhaving van de maximumduur in strijd is met de redelijkheid en billijkheid. De Commissie heeft daaraan toegevoegd dat bij een individueel toetsingsverzoek feitelijk dan ook aangetoond moet worden dat de corporatie alles in het werk heeft gesteld om aan de verplichting van de Governancecode te voldoen.

De verschillende feiten en omstandigheden, zoals in uw verzoek verwoord, waren voor de Commissie aanleiding een hoorzitting te houden teneinde te bezien of de situatie van Groninger Huis reden kon zijn om van de maximumtermijn en daarmee van artikel 5.8 van de Governancecode af te wijken.

Een van de vragen die ter zitting niet beantwoord kon worden en waarvoor gelegenheid was gegeven deze daarna te beantwoorden, betrof de accountantskantoren die voor Groninger Huis werkzaam zijn geweest. In uw e-mail van 27 maart 2018 vermeldt u daarover het volgende:

- “2000 t/m 2005 [naam accountant A].
- 2006 t/m heden [naam accountant B], waarvan in 2012 een wisseling van team en tekeningsbevoegde binnen [naam accountant B].”

De Commissie overweegt dat als [naam accountant A] (vanaf 2000) en [naam accountant B] (vanaf 2006) dezelfde accountant zijn, Groninger Huis de laatste 17 jaar dezelfde accountant heeft. Indien [naam accountant A] en [naam accountant B] niet als één accountant kunnen worden aangemerkt, moet de termijnbepaling gerekend worden vanaf 2006.

Normaliter had Groninger Huis de 8-jarentermijn van de toen geldende Aedecode moeten hanteren. Uit berichtgeving op de website van de VTW d.d. 3 juli 2015 blijkt dat Aedes en de VTW een overgangsregeling hebben vastgesteld waardoor aangesloten corporaties pas vanaf verslagjaar 2017 hoeven te voldoen aan de maximale benoemingstermijn van 10 jaar uit de nieuwe Governancecode Woningcorporaties. Wilde men gebruik maken van deze overgangsregeling, dan moest dit gemotiveerd worden aangegeven bij Aedes of de VTW.

Het voorgaande leidt ertoe dat Groninger Huis, ook als de genoemde overgangsregeling van toepassing was en uitgaande van het meest gunstige uitgangspunt 2006, reeds op 1 januari 2017 een nieuw accountantskantoor had moeten contracteren. Groninger Huis vraagt de Commissie echter of in 2019 in plaats van in 2018 een nieuwe accountant benoemd mag worden. Daarmee gaat Groninger Huis er kennelijk van uit dat een nieuwe accountantsbenoeming volgens de Governancecode pas per 1 januari 2018 hoefde plaats te vinden.

De Commissie heeft Groninger Huis gevraagd om te reageren op deze bevinding van de Commissie en tevens opheldering te geven met betrekking tot de verschillende benamingen, gelet op de vermeldingen van '[naam accountant A]' en '[naam accountant B]'. Dit met het oog op de vraag of sprake is van één of twee accountants. Groninger Huis heeft in haar reactie van 16 mei 2018 op het standpunt van de Commissie aangegeven beantwoording niet noodzakelijk te vinden voor een uitspraak en daarnaast het antwoord op de vraag niet meer redelijkerwijs boven tafel te krijgen. De Commissie neemt aan dat met dit laatste wordt bedoeld op de vraag betreffende de naamgeving.

Gelet op het bovenstaande constateert de Commissie dat de eerder door Groninger Huis vermelde termijnen niet weersproken zijn, zodat de Commissie uitgaat van de gegevens zoals deze door Groninger Huis op 27 maart 2018 zijn overgelegd. Aangezien per 1 januari 2017 reeds een nieuwe externe accountant had moeten zijn benoemd, handelt Groninger Huis reeds sinds die datum in strijd met de Governancecode. Gelet daarop biedt artikel 5.8 van de Governancecode naar het oordeel van de Commissie geen ruimte om in 2019 van accountantskantoor te mogen wisselen.

Slotopmerking

Tot slot merkt de Commissie het volgende op met betrekking tot het gestelde door Groninger Huis inzake de OOB-status in relatie tot de Governancecode.

De volledige tekst van genoemd artikel 5.8 luidt:

“De RvC benoemt de externe accountant voor een periode van maximaal tien jaar. Voor een corporatie die kwalificeert als Organisatie van Openbaar Belang (OOB) gelden de vigerende bepalingen uit de wet- en regelgeving van toepassing op kantoorroulatie voor accountantsorganisaties. Ter vergroting van de transparantie wordt het selectieproces van de accountant toegelicht in het jaarverslag alsmede de redenen die aan de wisseling ten grondslag liggen. In geval van fusie van de corporatie gaat de termijn niet opnieuw in.”

Groninger Huis gaat er van uit dat het aangemerkt zijn als OOB maakt dat de Governancecode betreffende de accountantsroulatie niet meer van toepassing is. De tweede zin van artikel 5.8 wordt daarmee als tegenstelling tot of als uitzondering op de eerste zin gelezen.

Van de zijde van Aedes is echter bij de Commissie gewezen op de bedoeling van deze bepaling in de Governancecode. De commissie die van de zijde van Aedes en VTW de opdracht had om een nieuwe code op te stellen heeft bij deze bepaling het uitgangspunt gehanteerd dat de in de eerste zin genoemde maximumtermijn van tien jaren onverkort voor alle wooncorporaties geldt en dat een OOB-status daarbij niet relevant is. Het in artikel 5.8. gestelde met betrekking tot de OOB is slechts een verwijzing naar vigerende regelgeving voor een OOB zoals deze verwijzingen naar andere wettelijke bepalingen ook op verschillende plekken in de Governancecode te vinden zijn. Uit de voetnoot bij het in artikel 8 gestelde over een OOB blijkt ook dat er verschillen tussen een OOB en een niet-OOB zijn met betrekking tot het maximum van de benoemingstermijn voor de persoon van de accountant.

De Commissie acht de interpretatie van Groninger Huis gelet op de tekst van artikel 5.8 niet onbegrijpelijk. Gelet op de uitleg van de zijde van Aedes, die met deze interpretatie niet strookt, is verduidelijking aangewezen. De Commissie zal dit daarom bij Aedes en de VTW onder de aandacht brengen, mede met het oog op de komende evaluatie van de Governancecode.

Uitspraak

De Commissie is van oordeel dat artikel 5.8 van de Governancecode Woningcorporaties 2015 onvoldoende ruimte laat voor uw verzoek om in 2019 van accountantskantoor te mogen wisselen, omdat Groninger Huis reeds sinds 1 januari 2017 in strijd handelt met artikel 5.8.

Namens de Commissie Governancecode,

[handtekening]

Mr. Y.E.M.A. Timmerman-Buck
voorzitter